

Opinnäytetyö (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Sairaanhoitaja

2013

Kaarina Leino ja Tiina Niemi

NUORTEN ALKOHOLINKÄYTÖN RISKITEKIJÄT

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kaarina Leino ja Tiina Niemi

NUORTEN ALKOHOLINKÄYTÖN RISKITEKIJÄT

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata nuorten alkoholinkäytön riskitekijöitä ja sitä miten ne ovat muuttuneet viimeisen 20 vuoden aikana. Työ on osa kansainvälistä ImPrim-projektia jossa aiheenamme on nuorten alkoholinkäytön tunnistaminen ja ehkäisy. Opinnäytetyömme tavoitteena oli, että terveydenhuollon ammattilaiset voisivat tunnistaa nuorten alkoholinkäytön riskitekijät. Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmäksi valittiin järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus. Tarkoituksenamme oli etsiä ja tutkia jo olemassa olevaa tietoa nuorten alkoholinkäytön riskitekijöistä. Tutkimukset haimme luotettavista kansainvälisistä tietokannoista, kuten Cinahlista, Medlinesta ja Pubmedista.

Löytämiemme 15 tutkimusten avulla selvitimme riskitekijöitä nuorten alkoholinkäytölle. Luokittelimme tutkimukset niiden riskitekijöiden perusteella kuuteen eri luokkaan: Periytyvyys, perhetausta, psyykkiset tekijät, sosiaalinen ympäristö, media ja muut. Perehdyttyämme tutkimuksiin kokosimme niiden tuloksista mallin, jossa kuvaamme nuorten alkoholinkäytölle ominaisia keskeisiä riskitekijöitä.

Tutkimuksista selviää, että nuoret saavat vaikutteita alkoholinkäytölle lähes jokaiselta elämänsä osa-alueelta. Medialla on vahva vaikutus tämänhetkiseen nykykulttuuriin ja nuoret ovatkin alttiita alkoholimainonnalle. Kaverit vaikuttavat vahvasti nuoren päätöksiin ja valintoihin, ja halu kuulua tiettyyn joukkoon vie nuoren helposti alkoholin äärelle. Myös sekä vanhempien että kasvuympäristön vaikutus nuorten alkoholinkäyttöön on luonnollisesti suuri. Tutkimusmateriaalimme mukaan riskitekijät eivät ole juurikaan muuttuneet viimeisen 20 vuoden aikana.

Työmme antaa ajankohtaisen vastauksen sille, mitkä ovat nuorten alkoholinkäytön riskitekijät ja miten ne ovat muuttuneet viimeisen 20 vuoden aikana. Opinnäytetyötä ja sen keskeisiä tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi opetuksellisesti kouluissa ja koulujen terveystarkastuksissa sekä työelämässä sosiaali- ja terveysalalla.

ASIASANAT:

Nuori, alkoholinkäyttö, riskitekijä

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme in Nursing | Nurse

April 2013 | 27 + 10

Riitta-Liisa Lakanmaa

Kaarina Leino ja Tiina Niemi

THE RISK FACTORS OF ADOLESCENTS ALCOHOL CONSUMPTION

The purpose of this thesis was to describe the risk factors for adolescent alcohol consumption and how they have changed over the past 20 years. The work is a part of an international project "ImPrim" and our aim is to recognize and prevent the alcohol use of adolescents. The aim of our study was for healthcare professionals to recognize the risk factors leading to adolescent alcohol consumption. The research method of this thesis is a systematic review of literature. Our intention was to search and explore existing knowledge of the risk factors for adolescent alcohol use. We were looking for reliable studies using international databases, such as Cinahl, Medline and Pubmed.

Using the 15 studies we found, we investigated the risk factors for adolescent alcohol use. We divided the studies into six categories according to their risk factors: heritability, family background, psychological factors, social environment, media and others. After having read the studies, we created a model of the results in which we describe the characteristic major risk factors leading to adolescent alcohol use.

The studies reveal that the incentive to use alcohol stems from almost every sector in an adolescent's life. Media has a strong impact on contemporary culture and adolescents are exposed to a great deal of alcohol advertising. Friends have a heavy impact on the decisions and choices of adolescents, and the desire to belong to a certain group leads into the consumption of alcohol easily. Also, the impact of both parents and the child's growing environment on adolescent alcohol use is, of course, strong. According to our material the risk factors have not changed much in the past 20 years.

Our thesis provides an up-to-date answer to what the risk factors for adolescent alcohol consumption are and how they have changed over the past 20 years. This thesis and its main results can be used for example in an educational manner and in health examinations of schools, as well as in social and health care.

KEYWORDS:

Adolescent, alcohol consumption, risk factor

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 KESKEISET KÄSITTEET	6
2.1 Nuori	6
2.2 Alkoholi ja alkoholinkäyttö	6
2.3 Riskitekijä	7
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT	8
4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TIEDONHAUN KUVAUS	9
5 TULOKSET	10
5.1 Nuorten alkoholinkäytön riskitekijät	10
5.1.1 Periytyvyys	10
5.1.2 Perhetausta	10
5.1.3 Psyykkiset tekijät	11
5.1.4 Sosiaalinen ympäristö	13
5.1.5 Media	14
5.1.6 Muut	18
5.2 Riskitekijöiden muutokset 20 vuoden aikana	18
6 POHDINTA	22
LÄHTEET	26

LIITTEET

Liite 1. TAULUKKO 1. Tiedonhakupolku

Liite 2. TAULUKKO 2. Tutkimustaulukko (n = 15)

Liite 3. TULOS: Malli nuorten alkoholinkäytön riskitekijöistä

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata nuorten alkoholinkäytön riskitekijöitä ja sitä miten ne ovat muuttuneet viimeisen 20 vuoden aikana. Nuorten alkoholinkäyttöä ja sen riskitekijöitä on tutkittu paljon ja myös kirjallisuudessa se on laajasti käsitelty aihe. Aiheemme on tärkeä, sillä nuorten alkoholinkäyttö ja sen riskitekijöiden kartoittaminen on sekä ajankohtainen että useita koskettava aihe. Alkoholinkäyttö on vahva osa suomalaista kulttuuria ja se alkaa mitä useimmin jo varhaisnuoruudessa. Nuori vaarantaa normaalin kehityksensä aikuiseksi aloittamalla alkoholinkäytön varhaisella iällä (Suomen lääkärilehti 2006, 21–22). Päihteiden käytön aloittamiseen vaikuttavia erilaisia riskitekijöitä on tunnistettu useita ja näitä ovat muun muassa erilaiset ympäristötekijät sekä päihteiden hinta ja saatavuus. Riskeinä päihteidenkäytön aloittamiselle ovat myös näiden ympäristötekijöiden sekä perimän yhteisvaikutukset. Yksilön erilaiset ominaisuudet, kuten kokeilunhalu ja sääntöjen vastainen käyttäytyminen, altistavat helposti päihdekokeilulle. (Niemelä ym. 2008, 3299.)

Opinnäytetyömme on osa kansainvälistä ImPrim-projektia jossa aiheenamme on nuorten alkoholinkäytön tunnistaminen ja ehkäisy. Aihe koostuu useasta opinnäytetyöstä, jotka keskittyvät jokainen omaansa, toinen toisiaan täydentävään aihealueeseensa. Teemme järjestelmällisen kirjallisuuskatsauksen jonka avulla etsimme jo olemassa olevia tutkimuksia nuorten alkoholinkäytön riskitekijöistä. Perehdymme tietokannoista löytämiimme tutkimuksiin ja kokoamme niiden tulokset yhteen luoden mallin, jossa kuvaamme nuoren alkoholinkäytölle ominaisia keskeisiä riskitekijöitä.

Opinnäytetyömme tavoitteena on, että terveydenhuollon ammattilaiset tunnistaisivat nuorten alkoholinkäytön riskitekijät. Opinnäytetyötä ja sen keskeisiä tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi opetuksellisesti kouluissa ja koulujen terveystarkastuksissa sekä työelämässä sosiaali- ja terveysalalla.

2 KESKEISET KÄSITTEET

2.1 Nuori

Ihmistä, joka ei ole lapsi eikä aikuinen vaan jotain siltä väliltä, nimitetään usein nuoreksi. Nuoruusaikaa pidetään siirtymävaiheena lapsuudesta aikuisuuteen. Nuorisokasvatuksen teorian mukaan nuoruus voidaan määritellä kymmenen eri lähtökohdan mukaan: kalenteri-iän, biologisen kehitysvaiheen, institutionaalisen ”sijainnin”, juridisen aseman, yhteiskunnallisen tehtävän, sosiaalisen kanssakäymisen, toiminnan luonteen, kulttuuristen tunnusmerkkien ja ei-aikuisen nuorekkuuden perusteella. (Nivala & Saastamoinen 2007, 11–12.)

Elämäнкаariteorioiden mukaan nuoruusikä käsitetään ihmisen elämäнкаaressa noin kymmenen vuoden pituisena siirtymävaiheena lapsuudesta aikuisuuteen. Nopeat biologiset, psykologiset ja sosiaaliset muutokset ovat ominaisia tälle ajanjaksolle. Fyysinen puberteetti alottaa nuoruuskehityksen ajoittuen yleensä 12–22 ikävuoden välille. Nuoruus jaetaan pääsääntöisesti kolmeen eri vaiheeseen: varhaisnuoruuteen 11–14-vuotiaana, keskinuoruuteen 15–18-vuotiaana ja myöhäisnuoruuteen 19–22-vuotiaana. (Havio ym. 2008, 166.) Tässä työssä nuorella tarkoitamme 12–17-vuotiasta.

2.2 Alkoholi ja alkoholinkäyttö

Suomen laissa alkoholin on määritelty olevan sellainen alkoholipitoinen aine, joka sisältää enemmän kuin 2.8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Mieto alkoholijuoma sisältää enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja väkevä alkoholijuoma enemmän kuin 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. (Alkoholilaki 8.12.1994/1143.)

Alkoholinkäyttö tarkoittaa alkoholipitoisen nesteen käyttöä useimmiten juoden. Alkoholinkäyttö liittyy usein yhdessä oloon, tunnelman luomiseen tai ruokailuun ja sillä pyritään etsimään rentoutusta tai helpotusta. Usein sitä käytetään myös itsensä palkitsemiseen. Alkoholin hallitulla kohtuukäytöllä tarkoitetaan vähäistä ja satunnaista käyttöä. (Havio ym. 2008, 53.) Alkoholinkäytön suurkulutuksen

riskirajoina pidetään naisella kerta-annoksena 5 ja viikkoannoksena 16 annosta, ja miehillä kerta-annoksena 7 ja viikkoannoksena 24 annosta (THL 2013). Alkoholinkäytön aloittamisen osalta kriittisintä aikaa on vaihe nuoruudesta varhaisaikuisuuteen. Vuonna 2005 toteutetun Nuorten terveystapatutkimuksen mukaan suomalaiset lapset tutustuvat ensimmäisen kerran alkoholiin 12–16 ikävuoden välillä, useimmiten 13–14-vuotiaana. (Havio ym. 2008, 166.)

2.3 Riskitekijä

Riskitekijä on tekijä, johon liittyy aina jokin riski, riskin aiheuttaja tai vaaratekijä (Suomisanakirja, 2012). Nuorten alkoholinkäytön riskitekijöiksi kutsutaan sellaisia tekijöitä, jotka mahdollistavat nuorelle suuremman todennäköisyyden käyttää päihteitä. Nämä riskitekijät voivat olla perinnöllisiä, persoonallisuuden ominaisuuksia, lapsuuteen ja perheeseen liittyviä tai muita ympäristön aiheuttamia tekijöitä. (Lepistö ym. 2005.)

Koko väestölle riskitekijöitä alkoholinkäytön aloittamiselle ovat alkoholin tarjonta, hinta ja kontrolli. Nuorilla taskurahojen suureneminen lisää alkoholin kuluusta, samoin kuin koko väestön tasolla tulojen kasvu. Alkoholiriippuvuuden vaaran hyvänä indikaattorina pidetään alkoholinkäytön aloitusikää. Alkoholiriippuvuuden on todettu olevan sitä harvinaisempaa mitä myöhemmin sen käyttö humaltumistarkoituksessa on aloitettu. 18-vuotiaana tai sitä myöhemmin aloittaneista nuorista harva alkoholisoituu. (Poikolainen 2009.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata nuorten alkoholinkäytön riskitekijöitä ja sitä miten ne ovat muuttuneet viimeisen 20 vuoden aikana. Etsimme ja tutkimme jo olemassa olevaa tietoa nuorten alkoholinkäytön riskitekijöistä. Tutkimukset haimme luotettavista kansainvälisistä tietokannoista, ja valitsemiemme tutkimusten avulla selvitimme riskitekijöitä nuorten alkoholinkäytölle. Perehdyttämme tutkimuksiin kokosimme niiden tuloksista mallin, jossa kuvaamme nuorten alkoholinkäytölle ominaisia keskeisiä riskitekijöitä. (ks. Liite 1. Taulukko 3.) Opinnäytetyömme tavoitteena on, että terveydenhuollon ammattilaiset tunnistaisivat nuorten alkoholinkäytön riskitekijät.

Opinnäytetyömme kannalta keskeinen selvittävä asia on se, mitkä ovat nuorten alkoholinkäytön riskitekijät ja miten ne ovat ajan kuluessa muuttuneet.

Työmme tutkimusongelmat ovat:

1. Mitkä ovat nuorten alkoholinkäytön riskitekijät?
2. Miten ne ovat muuttuneet viimeisen 20 vuoden kuluessa?

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TIEDONHAUN KUVAUS

Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmäksi valittiin järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus. Kirjallisuuskatsauksen avulla pyrimme selvittämään tutkimusaineistomme pohjalta mitkä ovat nuorten alkoholinkäytön riskitekijät ja miten ne ovat muuttuneet viimeisen 20 vuoden kuluessa. Opinnäytetyötä tekevälle opiskelijalle kirjallisuuskatsauksen tekeminen lisää opiskelijan asia- ja menetelmätietoa luoden samalla erinomaisen oppimismahdollisuuden (Hirsjärvi ym. 2003, 108–109).

Keräsimme opinnäytetyöaineistomme Internetistä erilaisista luotettavista tietokannoista, jotka olivat Cinahl, Medline ja Pubmed. Hakusanoina ja hakusanayhdistelminä käytimme muun muassa alcohol and young adult, alcohol and risk, young and alcohol, adolescence and alcohol sekä teenage and alcohol and problem. Hakumme rajauksiksi Cinahlissa ja Medicissä asetimme full text ja abstract. Pubmedissa emme asettaneet hauille rajoja. Lisäksi kriteereinämme työhömmme sopiviksi tutkimuksiksi olivat vuodet 1993–2013 ja kielenä englanti ja suomi. Haun tehtyämme oli tuloksena useita kymmeniä, satoja tai tuhansia osumia. Lähdimme karsimaan epäsoivia tutkimuksia useimmiten selaamalla tutkimusten otsikoita läpi. Jos otsikko ei kertonut tutkimuksesta tarpeeksi, avasimme tutkimuksen ja luimme abstraktin. Sen perusteella näimme sopiiko tutkimus opinnäytetyöhömmme vai ei. (ks. Liite 1. Taulukko 1.)

5 TULOKSET

5.1 Nuorten alkoholinkäytön riskitekijät

5.1.1 Periytyvyys

Geneettisillä tekijöillä on todettu olevan vaikutusta alkoholinkäyttöön. Tutkimukset kertovat eri geneettisten tekijöiden vaihtelevan nuoruusiästä aikuisuuteen. On vielä epäselvää, vaikuttavatko samat geenit alkoholinkäyttöön ajan kuluessa, vai nousevatko toisenlaiset geenit tärkeiksi. (Edwards & Kendler 2013.)

Amerikkalaiskaksosilla tehty tutkimus selvitti geneettisten- ja ympäristötekijöiden vaikutusta alkoholinkäyttöön varhaisnuoruudesta varhaisaikuisuuteen. Yhden piilevän geneettisen tekijän todettiin vaikuttavan alkoholinkäyttöön keski-murrosiästä varhaisaikuisuuteen, mutta sen vaikutus heikentyi tämän jälkeen. Tutkimuksen mukaan toinen geneettinen tekijä vaikuttaa vähäisesti murrosiän aikana, mutta sen vaikutus kasvaa hiljalleen aikuisuutta kohden. Jaettujen ympäristötekijöiden vaikutus on kaikista merkityksellisin murrosiän alku- ja keskivaiheella. Tämän jälkeen niiden merkitys vähenee. Myös yksilöllisten ympäristötekijöiden vaikutus vähenee aikuisuutta kohden, tosin ei niin voimakkaasti. Sen vaikutus pysyy melko vaikutusvaltaisena aina murrosiän alusta aikuisuuteen saakka. (Edwards & Kendler 2013.)

5.1.2 Perhetausta

Hollantilainen tutkimus, johon osallistui 428 hollantilaista perhettä, osoitti, että murrosikäisten kasvaessa vanhemmiksi heidän kiinnostuksensa alkoholinkäyttöä kohtaan aluksi kasvoi ja tämän jälkeen vakiintui. Tulokset osoittivat, että vaikka vanhempien alkoholinkäyttöä koskevat säännöt muuttuvat ajan kuluessa vähemmän tiukoiksi ja murrosikäisten alkoholinkäyttö lisääntyy, vanhemmat jotka asettavat lapsilleen erityissääntöjä alkoholinkäytöstä, asettavat samalla tärkeitä rajoja ja malleja nuoremmille murrosikäisilleen. Vanhempien tiukat säännöt alkoholinkäyttöä kohtaan olivat yhteydessä vähäisempään alkoholinkäyttöön varhaisnuoruudesta varhaisaikuisuuteen, vaikka osa nuorista asuikin

yksin varhaisaikuisuuden aikana. Tutkimuksen mukaan myös isän alhainen koulutustaso ja isän alkoholinkäyttö on yhteydessä nuoren alkoholinkäyttöön ja alkoholin väärinkäyttöön. (Mares ym. 2012.)

Norjassa tehty tutkimus selvitti varhaisen juomisen aloittamisen yhteyttä nuoruuden käyttäytymiseen sekä aikuisuuden juomistottumuksiin. Tuloksissa selvisi että alkoholinkäytön aikainen aloittaminen oli yhteydessä nuoruuden käytösongelmiin. Käytösongelmat nuoruudessa ennustivat puolestaan nuorten alkoholinkäyttöä. Nuoret joilla ei ollut käytösongelmia, käyttivät epätodennäköisemmin alkoholia. 13- ja 14-vuotiaana kolmasosa vastaajista (34,4 %) raportoi aloittaneensa alkoholinkäytön, ja yksi seitsemästä raportoi juoneensa niin paljon että sai alkoholimyrkytyksen. Aikainen alkoholinkäytön aloittaminen oli riski päivittäiselle tupakanpoltolle sekä aikaisin aloitetulle seksuaaliselle kanssakäymiselle. Varhaisen alkoholinkäytön aloittamisen ei todettu olevan täysin yhteydessä aikuisiän runsaaseen juomiseen, ellei juominen ollut osana laajempaa käyttäytymisongelmaa. (Rossow & Kuntsche 2013.)

5.1.3 Psykkiset tekijät

Englannissa vuonna 2012 tehdyn tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, onko lapsuuden masennuksella yhteyttä murrosiän alkoholinkäyttöön ja onko sukupuolten välillä eroavaisuuksia. Tulosten mukaan tytöt olivat todennäköisemmin kokeneet ongelmallista alkoholinkäyttöä 14-vuotiaana ja pojat olivat todennäköisemmin kärsineet vahvemmissa masennusoireista 10-vuotiaana. Tytöt raportoivat olleensa enemmän vuorovaikutuksessa äitinsä kanssa ja pojat kertoivat olleensa enemmän vuorovaikutuksessa isänsä kanssa. Pojat myös raportoivat useammin omasta ja ikätovereiden juomisesta sekä epäsosiaalisesta elämäntavasta. Jokainen lapsuudenaikainen masennusoire kasvatti 9 % riskiä alkoholin ongelmalliseen käyttöön varhaisnuoruudessa. Useista masennusoireista kärsivillä lapsilla oli 27 % korkeampi riski nuoruuden alkoholinkäyttöön kuin lapsilla, joilla esiintyi vain vähän tai ei ollenkaan masennusoireita. Sukupuolten

väliset tutkimukset osoittivat, että lapsuuden masentuneisuuden vuoksi tytöillä oli 14 % korkeampi riski ongelmalliseen alkoholinkäyttöön nuoruudessa. Sen sijaan poikien varhaisnuoruuden ongelmallisen alkoholinkäytön ei todettu liittyvän lapsuudenaikaiseen masennukseen. (Saraceno ym. 2012.)

Myös äidin alkoholinkäytön ja epäsosiaalisen elämäntavan todettiin sukupuolesta riippumatta olevan yhteydessä lapsen masennusoireisiin ja nuoruuden alkoholinkäyttöön. Lapsuudessa koetun äidin ja lapsen välisen vuorovaikutuksen, stressaavien elämäntapahtumien ja ongelmien ikätovereiden kanssa todettiin lisäävän tyttöjen alkoholinkäyttöä varhaisnuoruudessa. Pojilla lapsuuden epäsosiaalisen käyttäytymisen todettiin olevan yhtenä syynä alkoholinkäytön aloittamiseen varhaisnuoruudessa. (Saraceno ym. 2012.)

Amerikkalaistutkimus testasi lapsuuden univaikeuksien ja murrosiän alkoholi- ja huumausaineiden aiheuttamien ongelmien välistä yhteyttä. Univaikeuksien on todettu ennakoivan alkoholiongelmia joillakin aikuisilla. Erään tutkimuksen mukaan ihmiset, jotka kärsivät jatkuvasta unettomuudesta verrattuina heihin jotka eivät kärsi, olivat suuremmassa riskissä kokea alkoholin ongelmakäyttöä tai riippuvuutta siitä. (Wong ym. 2010.)

Lapsuuden univaikeuksien ja nuoruuden aineiden käytön välistä yhteyttä on selvitetty kolmen poikkileikkaustutkimuksen avulla. Ne todistivat näiden kahden asian yhteyden. WHO:n koululaisten terveyttä tutkivassa tutkimuksessa huomattiin, että epäsäännöllinen unirytmisi sekä päiväsaikaan koettu väsymys nostivat tupakan- ja alkoholinkäyttöä 15-vuotiailla suomalaisnuorilla. Ranskalaisnuorilla tehdyn tutkimuksen mukaan huonoilla nukkujilla, eli heillä jotka kärsivät unettomuudesta ja jotka käyttivät unilääkkeitä, oli suurempi todennäköisyys käyttää alkoholia, tupakkaa sekä laittomia huumeita. Sama tulos saatiin Amerikasta, jossa 12–17-vuotiaat nuoret, jotka kärsivät uniongelmista, käyttivät todennäköisemmin päihteitä, kuten alkoholia. (Wong ym. 2010.)

Lapsuudenaikaisten uniongelmien ja murrosiän huumausaineidenkäytön välistä yhteydestä on vain vähän tutkimuksia. Eräessä tutkimuksessa nukahta-

misongelmat ja yliväsyneisyys 3-5 vuoden iässä olivat yhtenä tekijänä alkoholin ja muiden huumausaineiden käytön aloittamiselle 14-vuotiailla pojilla. Tutkimuksessa oli mukana yhteensä 257 poikaa. Myös raportti otoksesta, jossa oli mukana 292 poikaa ja 94 tyttöä, kertoi että uniongelmia ja yliväsyneisyys 3-8 vuoden iässä ennustivat alkoholinkäytön aloittamista murrosiässä sekä tytöillä että pojilla. Lapset, joilla on uniongelmia, ovat siis murrosikäisinä alttiimpia niin alkoholinkäytölle kuin sen ongelmakäytöllekin. Uniongelmia lapsuudessa enteilevät yleensä samoja ongelmia myös murrosiässä, joka taas enteilee alkoholiin liittyviä ongelmia, kuten humalahakuista juomista, muistikatkoksia ja humalassa ajamista varhaisnuoruudessa. (Wong ym. 2010.)

5.1.4 Sosiaalinen ympäristö

Käyttäytymisen ongelmilla on yhteys alkoholinkäytön määrään ja siihen kuinka usein nuori käyttää alkoholia. Tähän liittyy myös alkoholinkäytön positiiviset odotukset. Käyttäytymisen ongelmilla tarkoitetaan impulsiivista, rikollista ja aggressiivista käyttäytymistä. On tutkittu, että nuoret jotka uskovat alkoholinkäytöstä seuraavan positiivisia asioita, ovat suuremmassa vaarassa kehittää alkoholiin liittyviä ongelmia kuin he, jotka uskovat alkoholinkäytöstä seuraavan negatiivisia asioita. Alkoholinkäytöstä johtuvia positiivisia odotuksia ovat esimerkiksi se, että nuori olettaa alkoholinkäytön olevan hyödyllistä esimerkiksi oman itsevarmuuden parantamisen kannalta. Lisäksi tutkimuksen mukaan nuoren alkoholinkäyttö lisääntyi, jos otettiin huomioon myös ikätovereiden päihteiden käyttö. (Barnow ym. 2004.)

Yhden vuoden tarkkailujakson aikana nuoren alkoholinkäyttöä ennustivat positiiviset odotukset alkoholinkäytöstä sekä ikätovereiden päihteiden käyttö. Tässä otettiin huomioon myös vastaajien ikä, sukupuoli, alkoholismi perheessä sekä käyttäytymisen ongelmat kuten aggressiivisuus ja rikollisuus. (Barnow ym. 2004.)

Uudessa-Seelannissa tehtiin vuonna 2008 tutkimus, joka tarkasteli väestöstä valittujen 12–17-vuotiaiden alkoholinkäyttäjien alkoholinkulutuksen ja humala-

juomisen yhteyttä fyysiseen, sosioekonomiseen ja sosiaaliseen ympäristöön. (Huckle ym. 2008.)

Tutkimus paljasti, että Uudessa-Seelannissa on helppoa saada alkoholia ja käytännössä sen saamiseksi ei ole minkäänlaisia rajoitusmääriä. Aiempi Aucklandissa tehty tutkimus totesi, että 60 % nuorista sai ostettua alkoholia ilman että henkilöllisyyttä ja ikää tarvitsi todistaa myyjälle. Tulosten mukaan kuitenkin vain noin 19 % vastaajista kertoi ostaneensa alkoholia itselleen viimeisen vuoden sisällä. Ostajat olivat iältään pääasiassa 16 ja 17-vuotiaita. Tutkimuksessa todettiin että ystäviltä alkoholia sai helposti ja he toimittivat sitä nuoremmille ystävilleen. Tyypillisen alkoholinkäyttötilanteen ja alkoholikulutuksen määrää ennustivat runsas alkoholitarjonta, itse hankittu alkoholi, ikä ja etnisyys. Maorin ja Tyynenmeren ihmiset käyttivät alkoholia enemmän kuin eurooppalaiset ja aasialaiset joivat alkoholia huomattavasti kaikkia muita vähemmän. Iältään 17-vuotiaat joivat huomattavasti enemmän alkoholia kuin 12-, 13- ja 14-vuotiaat. Tutkimus piti yhtenä nuorten alkoholinkäytölle merkittävänä tekijänä sitä, että vanhemmat, ystävät ja muut läheiset ostivat ja toimittivat heille alkoholia. Myös asuminen lyhyen ajomatkan päässä kaupungista ja kaupoista oli yhteydessä lisääntyneeseen alkoholinkulutukseen. Tämän mukaan asuinympäristön todettiin olevan tärkeä tekijä nuorten alkoholinkäytölle ja kulutusmäärille. Asuinympäristön sosiaalisen tarjonnan ja huonopalkkaisuuden todettiin myös vaikuttavan olennaisena osana nuoren alkoholinkäyttöön. (Huckle ym. 2008.)

5.1.5 Media

Sosiaalisen median alkoholimainonta saattaa altistaa nuoren käyttämään alkoholia. Alkoholijuomista ja niiden käytöstä puhutaan paljon niin radiossa, tv:ssä kuin muussakin mediassa, joka kohdistuu nuoriin. Median vaikutus nuorten alkoholinkäyttöön on yleensä salakavalaa ja juonikasta. Siksi tarvitaankin lisää tutkimuksia median suorasta vaikutuksesta nuorten alkoholinkäyttöön, ennen kuin median osuutta voidaan vähätellä tutkittaessa miksi nuoret juovat. (Daykin ym. 2009.)

Englantilaistutkimus joka tutki paljonko radiossa puhutaan alkoholista paljasti 703 alkoholiin liittyvää lainausta 1200 tunnin ajalta. Näistä 244 liittyi juontajan tekemä aloite alkoholiin liittyvään keskusteluun. Radiokanavien väliltä löydettiin eroavaisuuksia alkoholiin liittyvien kommenttien määrän suhteen. Tutkimus selvitti myös viestejä, joita puheet antoivat. Sen mukaan 45 % kaikista radiokanavien alkoholipuheista kannusti alkoholin juomiseen, ja juontajan aloittamien keskustelujen määrästä 73 % kannustivat juomiseen sisältäen 13 % jotka kannustivat liialliseen juomiseen. Juontajien puheet alkoholista vaihtelivat radiokanavien välillä siten, että kaupalliset kanavat tuottivat sitä määrällisesti eniten ja kannustivat siihen enemmän kuin BBC:n kanavat, jotka antoivat enemmän neutraaleja kommentteja alkoholinjuomisesta, ja kannustivat olemaan juomatta liiallisesti. (Daykin ym. 2009.)

Alkoholinkäyttöön kannustaneet puheet liittyivät yleensä viikonlopun juhliin ja sosialisoitumiseen, tosin tämä ei ollut ainoa yhteys jossa juominen tuotiin esille positiivisessa valossa. Alkoholinkäyttö määriteltiin merkiksi viikonlopusta ja hauskan pitämisestä, eikä ajatusta esimerkiksi uudenvuoden juhlista ilman alkoholia pidetty vaihtoehtona. Ajatusta siitä, että hauskanpitoon tarvitaan alkoholia, ei kyseenalaistettu. Seuraavan päivän krapulaa pidettiin puheissa yleensä merkinä hauskaista illasta. Alkoholi esitettiin osana ihmisen identiteettiä. Esimerkiksi juontajat ja kuuntelijat loivat yhteenkuuluvuuden tunnetta krapulatariinoita jakamalla. Tässä yhteydessä krapulasta kärsiminen nähtiin ylpeydenaiheena, ja se erotti aikuiset lapsista. Vaikka julkisuudenhenkilöiden alkoholinkäyttö esitetään uutisotsikoissa yleensä epäkannustavaan sävyyn, juontajien puheissa asia esitettiin yleensä positiivisessa valossa huumorilla sävytettynä. Kysymys kuuluukin vaikuttaako radion puheet nuorten käyttäytymiseen ja asenteisiin, vai kuvastaako se vain vallitsevaa kulttuuria. Lisää tutkimuksia aiheesta tarvitaan tämän selvittämiseksi. (Daykin ym. 2009.)

Saksassa tehty pitkäaikaistutkimus selvitti viihdemedialle altistumisen vaikutusta nuoren alkoholinkäyttöön. Tulokset paljastivat, että elokuvissa esitetylle alkoholille altistuminen oli huomattavasti yleisempää vanhemmilla murrosikäisillä

kuin nuoremmilla. Se lisääntyi myös murrosikäisillä joiden koulumenestys oli huonompaa, joiden kaverit joivat, joilla oli televisio omassa huoneessaan, joiden luonne oli kapinallinen ja joiden vanhemmilla oli tehoton kasvatustyyli. Iän ja altistumisen yhteys oli hyvin voimakas, sillä suurin osa nuorimmista osallistujista oli altistunut elokuvien alkoholimainonnalle kaikkein vähiten. Televisio omassa huoneessa oli yksi ennuste altistumisesta, sillä 66 % eniten altistuneista oli televisio huoneessaan. Suuri yhteys oli myös nuoren luonteen kapinallisuudella sekä televisioon käytetyllä ajalla. Sukupuolella tai vanhempien alkoholinkäytöllä ei löydetty olevan yhteyttä elokuvien alkoholille altistumiseen. (Hanewinkel & Sargent 2009.)

Tutkimuksessa mukana olleista elokuvista 87.6 % sisälsi jonkinlaista alkoholinkäyttöä. Murrosikäiset altistuivat elokuvien alkoholille yhteensä 3.2 tuntia kaikkiaan 398 elokuvasta. Seurantajakson aikana kaikista nuorista 33 % aloitti alkoholinkäytön vanhempien siitä tietämättä, ja 14 % aloitti humalahakuisen juomisen. Tutkimus osoittaa, että altistuminen elokuvien alkoholimainonnalle ennustaa ongelmallista alkoholinkäyttöä murrosiän aikana. Alkoholinkäyttö täyttää elokuvat, ja nuoret altistuvat sille elokuvia katsellessaan. On osoitettu, että nuorilla joiden vanhemmat eivät rajoita tällaisten elokuvien katselua, on korkeampi riski harrastaa humalahakuista juomista. (Hanewinkel & Sargent 2009.)

Amerikkalaistutkimus halusi selvittää vaikuttaako alkoholimainonnalle altistuminen nuoren alkoholinkäyttöön ja sitä kautta alkoholinkäytöstä johtuviin ongelmiin. Pojat raportoivat käyttäneensä huomattavasti enemmän alkoholia viimeisen kuukauden aikana kuin tytöt, ja he myös raportoivat enemmän negatiivisia seuraamuksia sen käytöstä kuin tytöt. Tulosten mukaan alkoholimainoksille altistuminen ja niistä pitäminen seitsemännellä luokalla ennusti piilevää kasvukykyä alkoholinkäytölle sekä siitä johtuville ongelmille kymmenennellä luokalla. Nuoret ovat alttiita tv:ssä esitettävien alkoholimainosten suostutteleville viesteille, mikä voi johtaa positiivisesti voimakkaaseen reaktioon mainosta kohtaan. Joidenkin nuorten kohdalla tämä johtaa lisääntyneeseen alkoholinkäyttöön sekä siihen liittyviin ongelmiin myöhemmin nuoruudessa. (Grenard ym. 2013.)

Koordeman ym. kokosivat yleiskatsauksen tutkimuksista, joissa tarkastellaan elokuvissa, tv:ssä ja musiikkivideoilla nähtävää alkoholinkäyttöä ja sitä, miten ne vaikuttavat nuorten alkoholinkäyttöön. He kertovat katsauksessaan, että suurin osa nykyelokuvista sisältää eriasteista alkoholimainontaa, ja alkoholi esitetään elokuvissa yleensä myönteisessä valossa. Kaikissa elokuvien alkoholimainontaa tutkivissa tutkimuksissa löydettiin yhteys nuorten lisääntyneeseen juomiseen. (Koordeman ym. 2012.)

Kolme pitkäaikaistutkimusta selvitti musiikkivideoiden vaikutusta murrosikäisten juomistapoihin. Tutkittaessa 1533 noin 14-vuotiasta murrosikäistä huomattiin, että lisääntynyt television ja musiikkivideoiden katselu oli riskitekijä alkoholinkäytön aloittamiselle, mutta ei juomisen jatkamiselle. Samoin huomattiin tutkittaessa 14–18-vuotiaita afroamerikkalaisia naisia, että suuri altistuminen rap-musiikkivideoille oli riskitekijä alkoholinkäytölle 12 kuukautta myöhemmin. Lähtökohtaista alkoholinkäyttöä ei kuitenkaan oltu mitattu, joten tästä ei voida tehdä vielä johtopäätöksiä. Tutkittaessa 1648 nuorta huomattiin, että tv:n sekä musiikkitelevision katselu nosti niiden alkoholijuomien määrää, jotka nuoret joivat juhlimaan lähtiessään vuoden päästä tutkimuksesta. (Koordeman ym. 2012.)

Tv:ssä nähdyn alkoholin juomisen ja siitä seuranneen alkoholinkäytön taustalla on myös sosiaalisia ja kognitiivisia syitä, kuten alkoholinkäytön odotukset sekä kavereiden alkoholinkäyttö. Korkeat alkoholialtistumisen määrät synnyttivät positiivista kuvaa alkoholista ja nostivat kavereiden alkoholinkäytön määrää. Nämä muuttujat tekivät nuorista halukkaampia juomaan ja ajan kanssa alkoholinkäyttö lisääntyi. (Koordeman ym. 2012.)

5.1.6 Muut

Useat tutkimukset ovat osoittaneet alkoholiveron vaikutuksen nuorten ja nuorten aikuisten juomistapoihin. Laixutain ja Chaloupkan aiemmin tekemä tutkimus

vuonna 1993 osoitti, että nuoremmat murrosikäiset alkoholinkäyttäjät olivat alttiimpia alkoholin hinnan vaikutuksille kuin vanhemmat murrosikäiset. Tulosta pidettiin tärkeänä, sillä se tuki käsitystä siitä, että juomistavat muodostuvat jo nuorella iällä. Chaloupka ja Wechsler johtivat tutkimusta joka selvitti ensimmäisenä hintojen vaikutusta nuorten aikuisten alkoholikäyttäytymiseen. Tutkimus osoitti että hintojen nousu vaikutti alkoholinkäyttöön alentavasti sekä kohtalaisesti että raskaasti alkoholia käyttävien nuorten keskuudessa. Useat tutkimukset ovat osoittaneet myös esimerkiksi sen, että alkoholin matalat myyntihinnat ja erityistarjoukset ovat yhteydessä useampiin humalahakuisten juomisten määriin nuorten keskuudessa. Lähes kaikki tutkimukset tutkivat hintojen vaikutusta sekä yleisväestön että nuorten tai nuorten aikuisten alkoholinkäyttöön. Tulokset osoittavat sen, että alkoholijuomien kulutus voisi alentua, jos hintoja nostettaisiin. Luultavasti vaikutus näyttäytyisi suurempana vasta pidemmällä aikavälillä mutta erityisen vahvasti se näkyisi murrosikäisten ja nuorten aikuisten alkoholinkäytössä. Alkoholihintojen nostaminen ei ainoastaan siirtäisi nuorten alkoholinkäytön aloittamista ja riippuvuuden kehittymistä myöhemmäksi, vaan vähentäisi myös aikuisten runsasta ja pitkäaikaista alkoholinkäyttöä. (Xu & Chaloupka 2011.)

5.2 Riskitekijöiden muutokset 20 vuoden aikana

Uudessa-Seelannissa tehdyn tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, onko ensimmäisen alkoholialtistuksen iällä yhteyttä murrosiän juomistottumuksiin. Tutkimuksessa 1265 lasta tutkittiin syntymähetkellä, 4 kuukauden ikäisenä, vuoden ikäisenä ja siitä eteenpäin kerran vuodessa 15 ikävuoteen saakka. Vaikka tutkimus pohjautui 1265 tutkittavan ryhmään, tutkittavien otoskoko tässä raportissa oli vain 731–739 lasta. (Fergusson ym. 1994.)

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että lapset jotka olivat saaneet ensimmäisen alkoholialtistuksensa ennen 6 vuoden ikää raportoivat 1.9–2.4 kertaa todennäköisemmin runsaasta alkoholinkäytöstä ja useammin juomisesta sekä alkoholiin liittyvistä ongelmista 15-vuoden iässä kuin lapset, jotka eivät olleet altistuneet

alkoholille tai kokeilleet sitä ennen 13 ikävuotta. Lisäksi tutkimuksessa todettiin että vanhempien alkoholinkäytöllä ja asenteilla alkoholia kohtaan oli merkittävä vaikutus sekä lapsen ensimmäisen alkoholialtistuksen ikään että nuoren myöhemmään alkoholinkäyttöön. Lapset jotka kokivat ensimmäisen alkoholialtistuksensa varhaisessa iässä, tulivat usein perheestä jossa vanhemmat käyttivät runsaasti alkoholia lapsen ollessa 11-vuotias tai perheestä jossa vanhemmilla oli myönteinen asenne alkoholia ja lapsen tai nuoren alkoholinkäyttöä kohtaan. Tutkimuksessa todettiin myös, että ensimmäisen alkoholikokemuksen iän vaikutus lapseen vaihteli kotiympäristön ja vanhempien alkoholikasvatuksen sekä sen mukaan, kuinka sallivassa ympäristössä lapsi kasvoi. (Fergusson ym. 1994.)

Brasilialaistutkimuksen tavoitteena oli testata olettamusta, jonka mukaan ensimmäinen alkoholinkäyttökokemus lapsuuden aikana on yhteydessä sekä runsaisiin juomistottumuksiin murrosiässä että vanhempien alkoholinkäyttöön ja sääntöihin alkoholinkäytöstä. (Sanchez ym. 2013.)

17 366 kyselyyn vastanneesta opiskelijasta 81,7 % ilmoitti kokeilleensa alkoholia vähintään kerran elämänsä aikana. Vastaajista 10,9 % oli käyttänyt alkoholia ensimmäisen kerran ennen 12-vuoden ikää. Usein toistuvan runsaan ja humalahakuisen juomisen todettiin olevan kolme kertaa yleisempää niiden opiskelijoiden keskuudessa, jotka olivat käyttäneet alkoholia ensimmäisen kerran ennen 12-vuoden ikää. Tulokset osoittivat myös, että varhaisella alkoholinkäytön aloittamisella on yhteys myöhempään humalahakuiseen juomiseen, alkoholin riskikäyttöön sekä muiden päihteiden käyttöön. Opiskelijat, jotka olivat aloittaneet alkoholinkäytön ennen 12 ikävuotta, olivat viimeisen vuoden aikana käyttäneet hyvin todennäköisesti alkoholia, tupakkaa ja joitain laittomia huumeita. (Sanchez ym. 2013.)

Myös vanhempien ja etenkin äidin alkoholinkäytöllä todettiin olevan yhteys vastaajien alkoholinkäytön aloitusikään. Vanhempien alkoholinkäyttöä koskevia sääntöjä ja rangaistuksia tutkittaessa todettiin, että opiskelijat, jotka eivät ymmärtäneet saavansa vanhemmilta rangaistusta jäädessään kiinni alkoholinkäytöstä, olivat yli kaksi kertaa todennäköisemmin kokeilleet alkoholia lapsuudessa

ennen 12 ikävuotta. Lisäksi he olivat runsaan alkoholinkäytön lisäksi käyttäneet laittomia huumeita. Tutkimuksen yhtenä päätelmänä olikin, että vanhempien säännöt lapsen alkoholinkäyttöä kohtaan tulisivat olla selkeät, sillä lapsen käsitys rangaistuksen saamisesta saattaa viivästyttää ensimmäistä alkoholikokeilua. (Sanchez ym. 2013.)

Tutkimuksessa todettiin myös, että tytöt aloittavat 30 % epätodennäköisemmin alkoholinkäytön lapsuuden aikana kuin pojat, ja että yksityistä ja julkista koulua käyvillä opiskelijoilla oli eroja: yksityisestä koulusta tulevat opiskelijat näyttävät aloittavan alkoholinkäytön aikaisemmin kuin julkisesta koulusta tulevat opiskelijat. (Sanchez ym. 2013.)

Kymmenen vuoden pitkäaistutkimus selvitti muun muassa sitä miten murrosikäisten alkoholinkäyttö on muuttunut kymmenen vuoden aikana. Alkoholinkäyttö on laskenut yläasteikäisten keskuudessa vuodesta 1998 vuoteen 2008. Eikäyttäjien osuus nousi 44 prosentista 63 prosenttiin. Samoin nuorten osuus niistä, jotka eivät juoneet itseään humalaan, kasvoi 53 prosentista 70 prosenttiin. Alkoholinkäytön muutokset olivat huomattavampia tyttöjen keskuudessa. Humalahakuinen juominen on kuitenkin yhä yleisempää, varsinkin juuri täysi-ikänsä saavuttaneilla tytöillä. Vaikka vähennystä alkoholin käytössä on siis ilmennyt, pojat raportoivat vuonna 2008 juoneensa itsensä humalaan vähintään kerran viikossa (Sourander ym. 2012). Vaikka suomalaisnuorten alkoholinkäyttö onkin vähentynyt 2000-luvulla, on se edelleen selvästi yleisempää kuin Euroopassa keskimäärin. (Mäkelä ym. 2010.)

Eurooppalainen koululaistutkimus nuorten päihteiden käytöstä (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, ESPAD) ja Nuorten terveys-
tapatutkimus (NTTT) ovat selvittäneet nuorten alkoholinkäytön riskitekijöiden muuttumista. On tutkittu esimerkiksi sitä, ovatko nuorten alkoholinkäytön erot alueiden tai eri sosiaaliryhmien välillä muuttuneet 1990-luvun puolivälistä vuoteen 2007. Asuinalueeseen liittyvät erot pysyivät melko samoina tutkimusjakson aikana, eli nuorten alkoholinkäytössä ei ollut huomattavia eroja maaseudun ja

kaupungin välillä, eivätkä oleellisesti sukupuolen välillä. Tutkimusten mukaan eniten alkoholia käyttävät nuoret, joilla on paljon käyttövaroja sekä nuoret jotka tulevat yksinhuoltaja-perheestä. Nämä tekijät eivät juuri olleet muuttuneet 1990-luvun puolivälistä vuoteen 2007. Tutkimuksessa todettiin ydinperheistä tulevien nuorten olevan todennäköisemmin raittiita, kuin muiden perhetyyppien nuorten. Perheen koulutustason ei todettu olevan yhteyksissä nuorten alkoholinkäyttöön, eivätkä nämä riskitekijät ole olennaisesti muuttuneet 12-vuoden aikana. Koulumenestys vaikuttaa nuoren alkoholinkäyttöön siten, että mitä paremmin nuori menestyy koulussa, sitä todennäköisemmin hän on raitis, ja juo itsensä harvemmin humalaan. Koulumenestyksen vaikutus on kasvamassa, ja voi johtaa tulevaisuudessa vielä suurempiin eroihin nuorten alkoholinkäytössä. (Mäkelä ym. 2010.)

6 POHDINTA

Olemme käsitelleet opinnäytetyössämme nuorten alkoholinkäytön riskitekijöitä ja sitä miten ne ovat muuttuneet viimeisen 20 vuoden aikana. Valitsimme työmme materiaaliksi yhteensä 15 eri puolilla maailmaa, muun muassa Saksassa, Brasiliassa ja Uudessa-Seelannissa, tehtyä tutkimusta. Luokittelimme tutkimukset niissä esiintyvien riskitekijöiden mukaisesti kuuteen ryhmään: periytyvyys, perhetausta, psyykkiset tekijät, sosiaalinen ympäristö, media ja muut.

Opinnäytetyötä tehdessämme noudatimme hyvän tieteellisen käytännön edellyttämiä tapoja. Niitä ovat muun muassa rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus sekä tutkimuksen suunnittelu, toteutus ja raportointi tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2011.) Tutkimusta tehdessä keskeisiä eettisyys- ja luotettavuusongelmia ovat muun muassa tekstin plagioiminen, toisen tutkimusryhmän jäsenen vähättely, tulosten kaunistelu ja vääristely sekä harhaanjohtava tai puutteellinen raportointi. (Hirsjärvi ym. 2003, 27–28). Opinnäytetyön aineistoa valitessamme kävimme aineistoa huolellisesti läpi ja pyrimme valitsemaan työhömmme vain laadukkaimmat tutkimukset. Tärkeänä pidimme sitä, että tutkimus koski juuri meidän aiheitamme, riskitekijöitä. Laadukkaan tutkimuksen perustana on jatkuva aineiston vertailu tutkimusanalyysin aikana. Rajasimme aineistoa julkaisuvuosien mukaan, ja käytimme tutkimuksia jotka sisältyvät asettamiimme vuosirajoihin. Opinnäytetyön luotettavuutta lisää tutkimusten etsiminen luotettavista hoitotieteellisistä tietokannoista. Tekijöitä opinnäytetyössämme on kaksi, joten se osaltaan lisää työn luotettavuutta saadessamme kaksi näkökulmaa käsittelemiimme asioihin. Opinnäytetyömme luotettavuutta saattaa heikentää se, että etsimme tutkimuksia ainoastaan kahdella kielellä, suomeksi ja englanniksi. Emme siis voi tietää mitä aiheesta on kirjoitettu muilla kielillä. Opinnäytetyössämme emme tuottaneet uutta tietoa nuorten alkoholinkäytön riskitekijöistä, vaan kerroimme sen, mitä aiheesta on aikaisemmin tutkittu ja millaisia tuloksia on saatu.

Tutkimusten tuloksista selviää, että nuoret saavat vaikutteita alkoholinkäytölle lähes jokaiselta elämänsä osa-alueelta, ja näin ollen riskitekijöiden määrä on laaja. Nykymaailmassa vallitsee alkoholia suosiva kulttuuri, kuten olemme tut-

kimusten pohjalta työssämme todenneet. Medialla on vahva vaikutus tämänhetkiseen nykykulttuuriin ja nuoret ovatkin alttiita alkoholimainonnan piileville ja suostutteleville viesteille. Englantilaistutkimuksessa (Daykin ym. 2009) todettiin, että 45 % kaikista radiokanavien alkoholipuheista kannusti alkoholin juomiseen, ja että juontajan aloittamien keskustelujen määrästä 73 % kannusti alkoholin käyttöön. Hanewinkel ja Sargent (2009) osoittivat, että televisio nuoren omassa huoneessa oli vahva ennuste alkoholille altistumisesta: 66 % tutkimuksen eniten alkoholille altistuneista nuorista omisti television omassa huoneessaan.

Kaverit vaikuttavat suuresti nuoren päätöksiin ja valintoihin, ja halu kuulua tiettyyn joukkoon vie nuoren helposti alkoholin äärelle. Myös vanhempien vaikutus nuoren alkoholinkäyttöön on luonnollisesti suuri. Useat vanhemmat valistavat jälkikasvuaan alkoholista ja asettavat rajat nuoren alkoholinkäytölle, ja kuten Mares ym. (2012) tutkimuksessaan osoittivat, vanhempien tiukat säännöt nuoren alkoholinkäyttöä kohtaan olivat yhteydessä nuoren vähäisempään alkoholinkäyttöön varhaisnuoruuden ja varhaisaikuisuuden aikana. Toisaalta myös isän ja/tai äidin runsas ja haitallinen alkoholinkäyttö sekä välinpitämätön asenne alkoholin haittoja kohtaan saattavat aiheuttaa kasvavan lapsen ja nuoren alkoholinkäytön aloittamisen liian varhain. Uudessa Seelannissa tehdyn tutkimuksen (Fergusson ym. 1994) yhtenä tuloksena oli, että lapset jotka kokivat ensimmäisen alkoholialtistuksensa varhaisessa iässä, tulivat usein perheestä jossa vanhemmat käyttivät runsaasti alkoholia tai perheestä, jossa vanhemmilla oli myönteinen asenne alkoholia ja lapsen tai nuoren alkoholinkäyttöä kohtaan. Joissakin tapauksissa lapsuuden kasvuympäristöllä tai vanhemmilla ei kuitenkaan ole tekemistä nuoren alkoholinkäytön kehittymisen kanssa, mutta geeniperimä altistaa nuoren kokeilemaan ja käyttämään alkoholia runsaasti. Lisäksi psyykkisten tekijöiden, kuten lapsuuden aikaisen masennuksen ja masennusoireiden (Sarceno ym. 2012) sekä uniongelmiin (Wong ym. 2010) on todettu lisäävän nuoren alkoholinkäyttöä.

Toisena tutkimusongelmanamme oli miten nuorten alkoholinkäytön riskitekijät ovat muuttuneet 20 vuoden aikana. Näiden materiaalien perusteella riskitekijät eivät tänä aikana ole juurikaan muuttuneet. Sekä Fergusson ym. (1994), että

Sanchez ym. (2013) osoittivat tutkimuksissaan, että varhainen altistuminen alkoholiin on yksi nuorten alkoholinkäytön riskitekijöistä. ESPAD- ja NTHS-tutkimusten tulokset kertovat että eniten juovat nuoret joilla on runsaasti käyttövaroja sekä nuoret, jotka tulevat yksinhuoltajaperheistä. Nämä riskitekijät eivät ole tutkimusten mukaan juurikaan muuttuneet 1990-luvun puolen välin ja vuoden 2007 välisenä aikana.

Nuorten alkoholinkäyttö on ajankohtainen ja tärkeä asia ja mielestämme siihen tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. Kuten jo johdannossa totesimme, alkoholinkäyttö kuuluu vahvasti suomalaiseen kulttuuriin ja mitä useammin se alkaa jo varhaisnuoruudessa. Lapsuus ja nuoruus ovat kehityksen aikaa ja vaikuttamalla näihin kehitysvaiheisiin voidaan suurella todennäköisyydellä vaikuttaa nuoren koko loppuelämään. Teknologian kehittyessä ja lisääntyessä media tavoittaa nykypäivänä lähes jokaisen perheen. Tiettyjä poikkeustapauksia lukuun ottamatta väkevien alkoholijuomien mainonta, epäsuora mainonta ja muu myynninedistämistoiminta ovat kiellettyjä (Valvira 2013). Huolimatta tästä televisio, radio, aikakaus- ja sanomalehdet sekä muu media mainostavat päivittäin alkoholia. Median mainontaan onkin vaikea puuttua ja sitä tuskin koskaan voidaan kokonaan estää, mutta lisätutkimukset median vaikutuksesta niin nuoren kuin muunkin väestön alkoholinkäyttöön tulisivat varmasti tarpeeseen. Näiden tutkimusten pohjalta median mainontaa ja mainonnan vaikutusta pystyttäisiin arvioimaan entistä paremmin, ja etenkin nuoret tavoitettavaa mainontaa voitaisiin ehkä tulevaisuudessa jollakin tapaa vähentää. Lisäksi perheen ja koulun yhteistyön lisääminen esimerkiksi erilaisten koko perheelle suunnattujen kyselyiden ja koulussa järjestettävien valistustuntien avulla saattaisi olla apu nuoren alkoholinkäytön havaitsemiseksi ja sitä kautta riskitekijöiden vähentämiseksi. Vaikka nuori pyrkii usein olemaan hyvin itsenäinen ja haluaisi päättää elämästään itse, tulisi sekä perheen että koulun ottaa entistä enemmän vastuuta lapsen ja nuoren kasvattamisesta ja saattamisesta kohti aikuisuutta. Tämän vuoden puolella tullut uudistus henkilöpapereiden tarkistamisesta alle 30 vuotta näyttäviltä henkilöiltä alkoholioston yhteydessä toimii hyvänä esimerkkinä siitä, että valtiokin haluaa osaltaan vaikuttaa vähentävästi nuoren alkoholinkäyttöön.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli, että terveydenhuollon ammattilaiset tunnistaisivat nuorten alkoholinkäytön riskitekijät. Toivomme, että opinnäytetyötämme ja sen keskeisiä tuloksia voitaisiin hyödyntää esimerkiksi opetuksellisesti kouluissa ja koulujen terveystarkastuksissa sekä työelämässä sosiaali- ja terveysalalla.

LÄHTEET

Alkoholilaki 8.12.1994/1143.

Barnow, S.; Schultz, G.; Lucht, M.; Ulrich, I.; Preuss, U.W. & Freyberg, H.J. 2004. Do alcohol expectancies and peer delinquency/substance use mediate the relationship between impulsivity and drinking behaviour in adolescence? *Alcohol and Alcoholism* Vol. 39, No 3, 213-219.

Daykin, N.; Irwin, R.; Kimberlee, R.; Orme, J.; Plant, M.; McCarron, L. & Rahbari, M. 2009. Alcohol, young people and the media: a study of radio output in six radio stations in England. *Journal of Public Health* Vol. 31, No 1, 105-112.

Edwards, A.C. & Kendler, K.S. 2013. Alcohol consumption in men is influenced by qualitatively different genetic factors in adolescence and adulthood. *Psychological Medicine*. January 2, 1-12.

Fergusson, D.M.; Lynskey, M.T. & Horwood, L.J. 1994. Childhood exposure to alcohol and adolescent drinking patterns. *Addiction* 89, 1007-1016.

Grenard, J.L.; Dent, C.W. & Stacy, A.W. 2013. Exposure to Alcohol Advertisements and Teen-age Alcohol-Related Problems. *Pediatrics* Vol. 131, No 2, 369 -379.

Hanewinkel, R. & Sargent, J.D. 2009. Longitudinal Study of Exposure to Entertainment Media and Alcohol Use Among German Adolescents. *Pediatrics* Vol. 123, No 3, 989 -995.

Havio, M.; Inkinen, M. & Partanen, A. 2008. Päihdehoitotyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. Tutki ja kirjoita. Vantaa: Dark Oy.

Huckle, T.; Huakau, J.; Sweetsur, P.; Huisman, O. & Casswell S. 2008. Density of alcohol outlets and teenage drinking: living in an alcogenic environment is associated with higher consumption in a metropolitan setting. *Addiction* 103, 1614-1621.

Koordeman, R.; Anschutz, D.J. & Engels, R.C.M.E. 2012. Alcohol Portrayals in Movies, Music Videos and Soap Operas and Alcohol Use of Young People: Current Status and Future Challenges. *Alcohol and Alcoholism* Vol. 47, No 5, 612-623.

Lepistö, J.; von der Pahlen, B. & Marttunen, M. 2007. Nuorten päihdeongelmien varhainen tunnistaminen. Viitattu 7.4.2013. <http://demo.seco.tkk.fi/tervesuomi/item/ktl:12381>

Mares, S.H.W.; Lichtwarck-Aschoff, A.; Burk, W.J.; van der Vorst, H. & Engels, R.C.M.E. 2012. Parental alcohol-specific rules and alcohol use from early adolescence to young adulthood. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*.

Mäkelä, P.; Mustonen, H. & Tigerstedt, C. 2010. Suomi juo. Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968-2008. Helsinki. Yliopistopaino.

Niemelä, S.; Poikolainen, K. & Sourander, A. 2008. Miten nuorten päihteiden käyttöön voi puuttua? Suomen Lääkärilehti. Vsk 63. Viitattu 20.3.2013

Nivala, E. & Saastamoinen, M. 2007. Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Poikolainen, K. 2009. Alkoholiriippuvuus ja alkoholin haitallinen käyttö. Terveyskirjasto. Viitattu 18.3.2013

http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=seh00018

Rossow, I. & Kuntsche, E. 2013. Early Onset of Drinking and Risk of Heavy Drinking in Young Adulthood A 13-Year Prospective Study. *Alcoholism Clinical and Experimental Research*. Vol. 37. No 1, 297-304.

Sanchez, Z. M.; Santos, M. G. R.; Pereira, A. P. D.; Nappo, S. A.; Carlini, E.A.; Carlini, C.M. & Martins, S. S. 2013. Childhood alcohol use may predict adolescent binge drinking: A multivariate analysis among adolescents in Brazil. *The Journal of Pediatrics*. February 20.

Saraceno, L.; Heron, J.; Munafó M.; Craddock, N. & van den Bree, M. B. M. 2012. The relationship between childhood depressive symptoms and problem alcohol use in early adolescence: findings from a large longitudinal population-based study. *Addiction*. Vol. 107, No 3, 567-577.

Sourander, A.; Koskelainen, M.; Niemelä, S.; Rihko, M.; Ristkari, T. & Lindroos, J. 2012. Changes in adolescents mental health and use of alcohol and tobacco: a 10-year time-trend study of Finnish adolescents. *European Child Adolescence Psychiatry*. December 21, 665–671

Suomen lääkärilehti. 2006. Vsk 61. Viitattu 20.3.2013
<http://www.laakarilehti.fi/files/potilaansivu/SLL212006-2448.pdf>

Suomisanakirja. 2012. Viitattu 18.3.2013
<http://suomisanakirja.fi/riskitekij%C3%A4>

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. 2013. Alkoholinkäytön riskirajat eivät ole samat kuin turvarajat. Viitattu 7.4.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/neuvoa-antavat-fi/alkoholinkayton-riskirajat-eivat-ole-samat-kuin-turvarajat

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2011. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 20.3.2013.
<http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanto>

Valvira. 2013. Mainonta. Viitattu 6.4.2013.
http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/alkoholi/mainonta

Wong, M.M.; Brower, K.J.; Nigg, J.T. & Zucker, R.A. 2010. Childhood Sleep Problems, Response Inhibition, and Alcohol and Drug Outcomes in Adolescence and Young Adulthood. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*. Vol. 34, No. 6, 1033–1044.

Xu, X. & Chaloupka, F. J. 2011. The Effects of Prices on Alcohol Use and Its Consequences. *Alcohol Research & Health*. Vol 34, No 2, 236-24

TAULUKKO 1. Tiedonhakupolku

Tietokanta	Hakusana(t) ja asiasana(t)	Rajaukset	Osumat	Valitut viitteet
Cinahl	Adolescence AND alcohol	Full text, ab- stract	1538	3
	Alcohol AND risk	Full text, ab- stract	1998	1
	Alcohol AND young adult	Full text, ab- stract	169	2
	Young people AND risk AND alcohol	Full text, ab- stract	57	1
Medline	Adolescent AND alcohol	Full text, ab- stract	1738	1
	Teenage AND alcohol AND problem	Full text, ab- stract	661	2
	Young AND alcohol	Full text, ab- stract	3110	3
PubMed	Young AND alcohol AND risk	-	7028	2

- = ei käytössä

TAULUKKO 2. Tutkimustaulukko (n = 15)

Tekijä, maa, vuosi	Tarkoitus	Menetelmät	Tulokset	Riskitekijät	Luokittelu
Barnow S, Schultz G, Luncht M, Ulrich I, Preuss U-W, Freyberger H. J. Saksa, 2003.	Selvittää ennustaako aggressiivinen ja rikollinen käyttäytyminen juomista murrosiässä ja millainen osa on alkoholi-odotuksilla ja ikätovereiden alkoholinjuonnilla.	147 noin 15-vuotiasta teini-ikäistä haastateltiin heidän juomistapoihinsa liittyen. Lisäksi käytettiin itsearviointi –kyselyitä antamaan tietoa teini-ikäisten kavereista.	Käytösongelmat ovat yhteydessä alkoholin käyttöön. Ikätovereilla ja alkoholin käytön odotuksilla on vaikutus nuoren juomiseen.	Alkoholinkäytön odotukset, ikätovereiden alkoholin käyttö ja käytösongelmat.	Sosiaalinen ympäristö
Daykin N, Irwin R, Kimberlee R, Orme J, Plant M, McCarron L & Rahbari M. Iso-Britannia, 2009.	Selvittää kuinka paljon radiossa puhutaan alkoholista ja vaikuttaako se nuorten alkoholinkäyttöön.	Kuutta radioasemaa seurattiin Englannissa 1200 tunnin ajan.	703 kommenttia alkoholista, joiden määrä riippui radioasemasta. Suurin osa alkoholikommenteista liittyi juhlimiseen ja sosialisoitumiseen.	Radio	Media

Edwards AC, Kendler KS. Amerikka, 2013.	Selvittää vaikuttaako miesten alkoholinkäyttöön erilaiset geneettiset tekijät nuoruusiässä kuin aikuisuudessa.	Tutkimukseen osallistuvien 1790 kaksosmiesten keskimääräistä kuukausittaista alkoholinkäyttöä seurattiin varhaisnuoruudesta aikuisuuteen. Tutkimuksessa käytettiin kaksosmallinusmenetelmiä tutkimaan geneettisten ja ympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutuksia alkoholinkäyttöön.	Yhden periytyvän geneettisen tekijän todettiin olevan syy enemmistön alkoholinkäyttöön keski- ja myöhäisnuoruudessa, mutta nuoresta aikuisuudesta alkaen periytyvyys oli pääosin toisesta geneettisestä tekijästä johtuvaa.	Periytyvyys ja geneettiset tekijät	Periytyvyys
Fergusson D. M, Lynskey M. T, Horwood L. J. Uusi-Seelanti, 1994.	Selvittää onko ensimmäisen alkoholi-altistuksen iällä yhteyttä murrosiän juomistottumuksiin.	Aineisto kerättiin käyttäen Christchurch Health and Development -tutkimusta. 1265 lasta tutkittiin syntymästä 15 ikävuoteen saakka käyttäen lapsen sekä vanhempien haastatteluja, opettajien raportteja sekä virallisten lähteiden	Lapset jotka olivat altistuneet alkoholille ennen kuutta ikävuotta raportoivat 1.9-2.4 kertaa todennäköisemmin säännöllisestä tai runsaasta alkoholinkäytöstä 15-vuoden iässä, kuin lapset jotka eivät olleet juoneet alkoholia ennen	Varhainen altistuminen alkoholille	Perhetausta

		den, kuten sairaalan ja poliisin tietoja.	13-ikävuotta.		
Grenard J. L, Dent C. W, Stacy A. W. Amerikka, 2013.	Selvittää lisääkö alkoholimainonta nuorten alkoholinkäyttöä ja johtaako se ongelmiin.	3890 oppilasta seurattiin kerran vuodessa neljän vuoden ajan. Asiat, joita seurattiin, liittyivät alkoholimainonnalle altistumiseen sekä nuorten omaan alkoholinkäyttöön.	Etenkin nuoremmat murrosikäiset ovat herkkiä alkoholimainonnalle, mikä saattaa johtaa nuoren juomaan enemmän ja kärsimään alkoholista johtuvista ongelmista myöhemmin murrosiässä.	Alkoholimainonta	Media
Hanewinkel R, Sargent J. D. Saksa, 2008.	Selvittää onko medially vaikuttusta nuorten alkoholinkäyttöön.	Pitkäaikaistutkimus seurasi 2708 10-16-vuotiasta saksalaista jotka eivät koskaan olleet juoneet alkoholia. Jokaista haastateltiin päivittäisestä television käytöstä. Vuoden kuluessa nuoret haastateltiin uudestaan koskien alkoholinkäyttöään.	Median alkoholi-altistus ja televisio omassa huoneessa ennustivat saksalaisnuorten alkoholinkäyttöä. Median rajoittaminen voisi ehkäistä nuorten alkoholinkäyttöä.	Televisio	Media

Huckle T, Huakau J, Sweetsur P, Huisman O, Casswell S. Uusi-Seelanti, 2008.	Tarkastella väestöstä valittujen 12–17-vuotiaiden alkoholinkäyttäjien alkoholinkulutuksen ja humalajuomisen yhteyttä fyysiseen, sosioekonomiseen ja sosiaaliseen ympäristöön.	Väestöstä valittuja 12-17-vuotiaita alkoholinkäyttäjiä haastateltiin puhelimitse. Lisäksi tutkijat selvittivät ympäristön alkoholinmyyntipaikkojen määrää ja paikkakunnittain myyntipaikkojen halukkuutta myydä alkoholia.	Maorin ja Tyynenmeren ihmiset käyttivät alkoholia enemmän kuin eurooppalaiset, aasialaiset joivat alkoholia muita vähemmän. Iältään 17-vuotiaat joivat huomattavasti enemmän alkoholia kuin 12-14-vuotiaat. Nuorten alkoholinkäytölle merkittävänä tekijöinä pidettiin sitä, että vanhemmat, ystävät ja muut läheiset ostivat ja toimittivat nuorille alkoholia, asumista lyhyen ajomatkan päässä kaupungista ja kaupoi- sta, asuin ympäristön sosiaalista tarjontaa ja huonopalkkaisuutta.	Fyysinen, sosioekonominen ja sosiaalinen ympäristö	Sosiaalinen ympäristö
Koordeman R, Anschutz DJ, Engels RC. Hollanti,	Tarkastella tämänhetkistä kirjallisuutta televisi-	13 pitkittäistutkimusta, 8 poikkileikkaustutkimusta	Osoitettiin, että alkoholille altistumiselle televisi-	Televisiossa kuvattavalle alkoholille altis-	Media

2012.	ossa tapahtuvasta alkoholien esittämisestä ja alkoholin mediatutkimukseen yhdistetyistä aukoista ja haasteista.	ja 6 kokeellista tutkimusta tarkastelivat televisioista saadun alkoholin kuvauksen vaikutusta alkoholinkäyttöön nuorten keskuudessa. Tutkimuksessa erotettiin toisistaan pitkän aikavälin vaikutukset ja välittömät vaikutukset koskien alkoholinkäyttöä.	on välityksellä ja alkoholinkäytön aloittamisella ja sen käyttämisen kehittämisellä oli yhteys. Television välityksellä tapahtuva alkoholille altistuminen ei kuitenkaan vaikuta kaikkiin.	tuminen	
Mares SH, Lichtwarck-Aschoff A, Burk W. J, van der Vorst H, Engels R. C. Hollanti, 2012.	Tutkia onko vanhempien tiukoilla alkoholiin liittyvillä säännöillä yhteyttä murrosikäisen alkoholinkäyttöön.	Tutkimuksessa oli mukana 428 hollantilaista perhettä joissa oli isä, äiti ja kaksi murrosikäistä lasta. Heitä seurattiin säännöllisesti 6 vuoden ajan.	Ajan kuluessa murrosikäisten alkoholinkäyttö lisääntyi, kun taas säännöt alkoholinkäytöstä vähentyivät. Tiukat säännöt alkoholinkäytöstä vähensivät murrosikäisen juomista vuotta jälkeenpäin.	Vanhempien löyhät säännöt alkoholinkäyttöä kohtaan	Perhetausta
Rossow I, Kuntsche E. Norja, 2013.	Tutkimuksessa tarkasteltiin varhaisen juomisen aloittamisen yhteyt-	Tiedot kerättiin takautuvasti 13-vuoden ajalta 1311 13-14 -vuotiaalta	Varhainen juomisen aloittaminen oli yhteydessä käytösongelmiin,	Alkoholinkäytön varhainen aloittaminen	Perhetausta

	tä varhaisnuoruuden käyttäytymiseen ja aikuisiän runsaaseen juomiseen ja näitä verrattiin poikkeavaan käytökseen ja vanhempien runsaaseen juomiseen.	norjalaiselta koululaiselta. Tutkimuksessa alkoholikäyttämisen alkamista, käytösongelmia, muuta ongelmakäyttäytymistä ja vanhempien runsasta juomista arvioitiin suhteessa runsaaseen ja jatkuvaan juomistapaan ja AUDIT-pisteisiin.	ongelmakäyttäytymiseen ja vanhempien runsaaseen juomiseen varhaisnuoruuden aikana. Suurempi riski aikuisiän runsaaseen juomiseen oli niillä jotka aloittivat juomisen varhain ja joilla todettiin käytösongelmia.		
Sanchez ZM, Santos MG, Pereira AP, Nappo SA, Carlini EA, Carlini CM, Martins SS. Brasilia, 2013.	Testata olettamusta, jonka mukaan ensimmäinen alkoholinkäyttökokemus lapsuuden aikana on yhteydessä runsaaseen juomistottumuksiin murrosikässä ja vanhempien alkoholinkäytön sääntöihin.	Kansalliseen poikkipinta-kyselyyn osallistui 17 371 lukion oppilasta 789 julkisesta ja yksityisestä koulusta Brasiliassa. He käyttivät moniasteista otantamenetelmää ja itseraportointi -kyselyä.	82 % alkoholia elämänsä aikana käyttäneistä 11 % oli käyttänyt sitä ensimmäisen kerran ennen 12-vuoden ikää. Vanhempien mahdollisen rangaistuksen käsittämisen puute on yhteydessä lapsuuden alkoholinkäyttöön. Nuoret jotka käyttävät alkoholia ensimmäisen kerran	Lapsuudenaikainen alkoholinkäyttökokemus ja vanhempien säännöt alkoholinkäyttöä kohtaan.	Perhetausta

			lapsuudessa sitoutuvat todennäköisesti humalahakuiseen juomiseen ja toistuvaan runsaaseen alkoholinkäyttöön sekä laittomien huumeiden käyttöön.		
Saraceno L, Heron J, Munafó M, Craddock N, van den Bree M. B. M. Englanti, 2012.	Selvittää onko lapsuuden masennuksella yhteyttä murrosiän juomiseen ja onko sukupuolten välillä eroavaisuuksia.		Lapsuuden masentuneisuudella löydettiin olevan yhteys varhaisen murrosiän juomiseen tytöillä, mutta ei pojilla.	Lapsuuden masentuneisuus	Psyykkiset tekijät
Sourander S, Koskelainen M, Niemelä S, Rihko M, Ristkari T, Lindroos J. Suomi, 2010.	Kuvata miten murrosikäisten psykiatriset ongelmat sekä tupakan ja alkoholinkäyttö on muuttunut 10 vuodessa.	7. ja 9. luokan oppilaat täyttivät voimavarat ja vaikeudet -lomakkeen, sekä kyselyn jossa kysyttiin heidän tupakan ja alkoholinkäytöstään. Lomakkeet täytettiin nimettöminä koulutunnin aikana.	Nuorten emotionaaliset ja käytösongelmat ovat pysyneet tasapainossa vuodesta 1998 vuoteen 2008. Alkoholinkäyttö vähentyi kymmenessä vuodessa. Ei-käyttäjien määrä lisääntyi 44 prosentista 63 prosenttiin.	-	-

Wong M. M, Brower K. J, Nigg J. T, Zucker R. A. Amerikka, 2010.	Selvittää onko lapsuuden ja murrosiän univaikeuksilla yhteyttä murrosikäisen alkoholinkäyttöön.	Tutkimukseen osallistui 292 poikaa 94 tyttöä. Tiedot saatiin korkean riskin perheiden tiedoista ja kontroleista.	Lapsuusiän univaikeudet jatkuivat yleensä murrosiässä, ja tämä ennusti murrosikäisten alkoholinkäytön ongelmia.	Lapsuus- ja murrosiän univaikeudet	Psyykkiset tekijät
Xu, Xin & Chaloupka, Frank J. Amerikka, 2011.	Selvittää onko alkoholiveron nostamisella yhteyttä alkoholinkulutukseen.	Artikkeli koostuu useasta eri tutkimuksesta.	Alkoholiveron nostamisella on alkoholinkäyttöä vähentävä vaikutus niin perusväestöön kuin riskikäyttäjiinkin.	Alkoholivero	Muut

- = ei käytössä

TULOS: Malli nuorten alkoholinkäytön riskitekijöistä

LUOKITTELU	RISKITEKIJÄ
1. Periytyvyys	Periytyvyys ja geneettiset tekijät
2. Perhetausta	<p>Varhainen altistuminen alkoholille</p> <p>Vanhempien vähäiset säännöt alkoholinkäyttöä kohtaan</p> <p>Alkoholinkäytön varhainen aloittaminen</p> <p>Lapsuudenaikainen alkoholinkäyttökokeemus ja vanhempien säännöt alkoholinkäyttöä kohtaan</p>
3. Psyykkiset tekijät	<p>Lapsuuden masentuneisuus</p> <p>Lapsuus- ja murrosiän univaikeudet</p>
4. Sosiaalinen ympäristö	<p>Alkoholinkäytön odotukset, ikätovereiden alkoholinkäyttö ja käytösongelmat</p> <p>Fyysinen, sosioekonominen ja sosiaalinen ympäristö</p>
5. Media	<p>Radio</p> <p>Alkoholimainonta</p> <p>Televisio</p> <p>Televisiossa kuvattavalle alkoholille altistuminen</p>
6. Muut	Alkoholivero

